

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı: Ailelerin Bakış Açısı (Gerçek Hayat)

Aileler için

- Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor
- Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak
 - Aileye Ait Durumlar
- Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak
 - Antrenör – Aile Ortaklığı
- Aile Perspektifi ve Spor (Gerçek Hayat)
 - Konuşmacı- Nil ŞAHİN / Para Yüzme
 - Konuşmacı- Umut ÜNLÜ / Para Yüzme
 - Konuşmacı- Bahattin HEKİMOĞLU / Para Okçuluk
 - Konuşmacı- Murat ÖZ / Para Okçuluk
 - Konuşmacı- Hamza DOĞAN / Para Atletizm

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Aile toplumdaki en küçük sosyal kurumdur. Kişinin dış dünyaya uyum sağlayabilmedeki yeteneği, aile üyelerinden gördüğü destekle gelişmektedir.

Çocuk doğumdan itibaren okul dönemine kadar öncelikle aile üyeleriyle ilişki içerisinde. Her şeyi onları taklit ederek öğrenir. Konuşma şekli, yemek yeme alışkanlığı, uyku düzeni, okuma isteği, müzik, sinema ve spora ilgi duyma isteği, tüm ihtiyaç ve ilgileri aile içerisinde taklit yoluyla şekillenir.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Bu nedenle çocuk, anne ve babasının spor yaptığını gördüğünde spora ilgi duyacak ve zamanı geldiğinde de aktif olarak spora katılım sağlamaya ilgi duyacaktır. Ailenin engelli çocuğun sosyal izolasyonun üzerindeki ilk ve güçlü tepkisi, çocuğun spora katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirlemektir.

Günümüzdeki ailelerin eski dönemlerdeki ailelere göre spora daha olumlu yaklaştıkları ve çocuklarını spora yönlendirebilmek için belli bir ücret ödemeyi göze alarak çocuklarını sporla ilgili kurslara kayıt yaptırdığı görülmektedir. Ancak halen spor aktivitelerinin çocuğunun derslerdeki başarısını engellediğini düşünen aileler bulunmaktadır.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Engelli bir çocuğa sahip olmak, ailenin hayatında çok sayıda zorluk ve uzun vadeli etkiler yaratabilir. Engelli çocuğun varlığı her aile üyesini farklı şekilde etkilemektedir. Bu farklılık ailelerin genel özellikleri, aile üyelerinin kişiliği yada ailenin içinde yaşadığı sosyal çevreye ve sosyal ilişkilerine göre değişebilmektedir.

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA).

Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Engelli çocuğa sahip ailelerin, çocuklarının sosyalleşmesi konusunda geliştirdikleri olumsuz tutum ve davranışların psikolojik ve sosyolojik nedenleri bulunmaktadır. Bu nedenlerin en başında engelli çocuğu kabul etmekte güçlük yaşamaları, engelli bir çocuğa sahip olmaktan utanç duymaları, aşırı korumacılık duygusu ve bakım yükü zorlukları gelmektedir.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Ailenin, engelli olan çocuğu kabullenmesi, onu algılama seviyesi, engelli çocuğa uyumu ve stres düzeyi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bunlar; ailenin ekonomik durumu, ebeveynlerin eğitim seviyeleri, mesleki durumları, ailenin sosyal güvencesinin olup olmaması, ebeveynler arasındaki uyum, engelli çocuğun yaşı, engel durumunun sürekli olması, bedensel ya da zihinsel engelin şiddet ve seviyesi, tedavi sürelerinin ve yapılacak işlemlerin fazla olması gibi faktörlerdir ve bu faktörler çocuğun sosyal izolasyona maruz kalmasına neden olmaktadır.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Yaşanılan bu süreçlerin ortadan kaldırılması için, ailenin var olan durumuna, problemlerine ve ihtiyaçlarına bağlı olarak psikolojik yardım, rehberlik ve danışma hizmetleri almaları gerekmektedir. Bu sayede, aileler çocuklarının gelişimlerindeki sorumlulukları kabul edebilir ve okul ve spor hayatında istenen amaçlara ulaşmada önemli bir engel aşılabılır.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Engelli çocuğa sahip ailelerin kaygı düzeyleri yüksektir. Çocuktan akademik beklentileri yüksek olan bu ebeveynler, çocuklarının sosyalleşmelerini maalesef farkında olmadan geri planda tutmaktadırlar.

Çocuğunuz adına onun yapacağı sporu ve kıyafetini belirleme en basit olarak yapılan yanlışlardan bazılarıdır. Oysa ki çocuğunuza karar alma ve bu kararı uygulama şansı vererseniz, yapacağı hataları sahiplenmesine ya da başarıdan keyif almasına katkı sağlayabilir ve sosyal çevresinin geri bildirimlerini kişiliğine katmasında faydalı olabilirsiniz.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Engelli çocukların sosyalleşmelerindeki en önemli araçlardan biri spordur. Engelli çocuk spor sayesinde kişiliğini kazanmış olur, takım oyunu, birlikte mücadele, zafer duygusu, beraberlik duygusu ve kendine güven gibi duygularını geliştirme ve pekiştirme şansı bulur ve bu yeterlilikler liderlik, yönetme becerisi, analitik düşünme becerisi gibi birçok yetiyi beraberinde geliştirir.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Engelli çocuğun spora erken yönlendirilmesinde ailesine çok önemli görevler düşmektedir. Bu aşamada anne, babanın çocuğuna iyi bir örnek oluşturması önemlidir. Atılacak olumlu adımların çocukların yaşamını etkileyecek bir alışkanlığı kazanmasının yolunu açabileceği unutulmamalıdır.

Engelli çocuğu ilgi alanına uygun olarak spor etkinliklerine götürüp, spor çeşitlerini ve nasıl yapıldıklarını açıklamak, gerekli malzemeleri sağlayıp diğer çocuklarla oynaması için ortam yaratmak çok önemlidir. Çocuğunuzun spora katılımına karar verirken öncelikle çocuğun spora güvenli katılımının tüm yönleri ile değerlendirilmesi ve uzman kişilerden destek alınması önemlidir.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Anne ve baba olarak, ilgilendiğiniz bir spor varsa bu spor branşındaki kazanımlarınızı çocuğunuzla paylaşabilirsiniz. Çocuğunuzun ilgilendiği spor branşında gösterdiği çabanın ve çalışmanın sonucunda kazanmanın sadece bir ödül olduğunu, fakat ödül olmadan da yapılan spor aktivitesinden keyif alınabileceğini öğretilmelidir.

Çocuğunuzun bir spor dalına katılımına karar verdiyseniz, çocuğunuzun engel durumunun haricinde herhangi bir sağlık sorununun olup olmadığı konusunda hekiminize danışmalı, spora katılım öncesi tıbbi kontroller yapılmalıdır. Çocuğunuzun engel durumunu göz önünde bulundurarak fiziksel yetenekleri konusunda gerçekçi olunmalıdır ve çocuğun kendisine gerçekçi hedefler belirlemesine yardımcı olunmalıdır.

Co-funded by
the European Union

Aile-Okul-Toplum Ortaklığı ve Spor

Çocuğun spor faaliyetleri içindeyken ailesini yanında görmesi ve aile ile paylaşılan konuların çoğalması, aile bağlarını da güçlendirecektir. Bu durumlarda ailelerin yapması gereken; çocuğa destek olmak, çocuğu eleştirmemek, böyle olumlu bir aktivite içinde yer almasını takdir etmektir. Bir çocuğun sosyalleşmesini sağlayan araçlar; ailesi, okulu, okul arkadaşları, oyun arkadaşları, öğretmenleri ve kitle iletişim araçlarıdır.

Co-funded by
the European Union

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Engelli bireyler de bir aileye ait olma isteğine sahip olan sosyal varlıklardır. Bireylerin engellerinden dolayı ailelerinden ayrılma, yalnız kalma, reddedilme duygularının yoğun olduğunu bilinmektedir.

Engelli bireylerin aile fertleri tarafından sevilme, aileye ait olma, kabul ve saygı görme duyguları geliştirmeleri tamamen aile fertlerinin bilinç seviyeleri ile ilgilidir. Aileler, engelli bireylere sahip olma gerçeği ile karşılaştığında yaşamış oldukları inkâr etme, kabullenememe, hayal kırıklığı, suçluluk duygusu, korku, öfke, çaresizlik gibi çok değişkenli olumsuz tutumlar sergilemektedirler.

Co-funded by
the European Union

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Engelli bireye sahip ailelerin sorunları çok çeşitli ve kapsamlıdır. Bu sorunları; doğum öncesine ait sorunlar, doğum sonrasına ait sorunlar, psikolojik sorunlar, sosyal sorunlar, ekonomik sorunlar, fiziksel sorunlar, sağlık sorunları, eğitim sorunları, aile içi etkileşim ile ilgili sorunlar olarak ele almak gerekmektedir.

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA).

Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

- Doğum Öncesine Ait Durumlar:
 - ✓ Engelli Çocuğa Sahip Olma Korkusu
- Doğum Sonrasına Ait Durumlar:
 - ✓ İnkâr ve Şok
 - ✓ Suçluluk ve Öfke
 - ✓ Pazarlık yapma
 - ✓ Depresyon
 - ✓ Kabullenme
- Psikolojik Sorunlar
- Sosyal Sorunlar
- Ekonomik Sorunlar
- Sağlık Sorunları
- Eğitim Sorunlar
- Aile İçi Etkileşim Sorunları
- Bilgi Edinme Sorunu
- Fiziksel Çevre Sorunları

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Öncesine Ait Durumlar: Engelli Çocuğa Sahip Olma Korkusu

Toplumsal bir kurum olan ailenin en temel özelliklerinden biri de aileye yeni üyeler katma isteğidir. Her anne baba sağlıklı bir bebek hayali kurar. Doğacak bebeğe ilişkin beklenti içine giren anne baba kimi zaman heyecan kimi zaman da korku ve kaygı hissetmektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Öncesine Ait Durumlar: Engelli Çocuğa Sahip Olma Korkusu

Anne baba olmanın verdiği sorumluluk ve kaygı, engelli bir çocuğa sahip olunacağını öğrenildiği ilk andan itibaren ciddi bir artış göstermektedir. Engelli çocuğa sahip aileler diğer ailelerden daha fazla stres ve kaygı yaşamaktadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Öncesine Ait Durumlar: Engelli Çocuğa Sahip Olma Korkusu

Gelişim olarak farklılık gösteren bir çocuğun ihtiyaçları, ailedeki tüm üyelerin yaşam biçimlerini, planlarını etkilemekte bu da ailede yoğun bir kaygıya sebep olmaktadır. Çocuğun sağlık durumu, engel durumu, yaşanan bilinmezlik, tedavi ile ilgili durumlar, sosyal çevreyle ilişki durumu, çocuğun nasıl bir eğitim alacağı konusu başlıca stres ve kaygı sebeplerindendir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Öncesine Ait Durumlar: Engelli Çocuğa Sahip Olma Korkusu

Aileye katılacak olan engelli bir çocuk her ailede aynı tepkilere yol açmamaktadır. Kimi aile çocuklarının nasıl bir eğitim aldıracaklarını düşünmekte, kimi aile mevcut durumu kabul etmeyip reddetmekte, kimi aile de yaşadıkları travmanın etkisiyle psikolojik sorunlar yaşamaktadır. Her ailenin verdiği tepki çocuğun içinde bulunduğu engel türüne ve durumuna göre değişiklik gösterebilmektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Öncesine Ait Durumlar: Engelli Çocuğa Sahip Olma Korkusu

Aileye engelli bir üyenin katılacak olması, eşler arasındaki iletişimde de değişikliklere sebep olabilmektedir. Bu durum yine her aileye göre farklı yorumlanması gereken bir durumdur. Kimi çiftler arasında çatışmalar artmakta, kimilerinde ise yaşanan ortak sorunlar çiftler arasındaki duygusal bağı artırmaktadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: İnkâr ve Şok

Bazı aileler ilk aşamada görülen inkâr ve şok duygusunu kısa bir süre yaşadıktan sonra, hemen çocuklarına sağlayabilecekleri eğitim olanaklarını araştırmaya başlayabilirler veya evde yapabilecekleri çalışmaları öğrenmek isteyebilirler.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: İnkâr ve Şok

Bazı aileler ise uzun bir süre teşhisi kabul etmek istemeyerek çocuklarında herhangi bir problem olmadığını kendilerine söylenmesi umuduyla, adını duydukları değişik merkezleri dolaşarak uzun bir zaman geçirebilirler.

Bu evrede de anne-baba, yakın çevresi ile etkileşimini genellikle kesmiş durumdadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: İnkâr ve Şok

Aileler çocuğun engeline neden olduklarını ve geçmişteki hataları için cezalandırıldıklarını düşünürler. Öfke, ailelerin engelli çocuklarını kabule giden yolda önemli bir engeldir. Aile, “Niye biz? Neden bizim başımıza geldi?” sorularını sorup cevap aramaktadır ve yaşanan durumu adaletsizlik olarak yorumlamaları öfke uyandırmaktadır.

Bu durumda aileler, öfke duygularını uzmanlarla, öğretmenlere ve terapistlerle paylaşarak bu duygularını çocuklarına yansıtmadan kendilerini suçlama duygusundan kurtulabilirler.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: Pazarlık Yapma

Bu dönemde aile, çocuğunun engelli durumunu ortadan kaldırmanın yollarını arar. Aile için önemli olan çocuğun normal hale gelmesidir. Aile bunu gerçekleştirebileceğini umduğu herkesle pazarlığa girebilir: doktor, uzman, hatta tanrı olabilir. Pazarlık çoğu kez “eğer çocuğumu iyileştirirsen, ben de...” şeklinde karşı tarafa sözler verilerek yapılır. Pazarlık evresi suçluluk ve çaresizlik duygularının bir yansıması olmaktadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: Depresyon

Birçok aile engelli bir çocuğa sahip olmaktan dolayı hayal kırıklığı yaşamakta ve çocuğun geleceği hakkında kaygılanmaktadır. Bu süreç, “mükemmel çocuk” ile ilgili fantezi ve düşüncelerin, yeni karşılaşılan gerçeklikle yer değiştirdiği ve hayal kırıklığı duygularının farkına varıldığı bir geçiş dönemidir. Yani bu evrede yaşanması gerekli olan bu tepki, gerçeğin farkına varmaya doğru bir yol oluşturur.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: Depresyon

Üzüntü ve çöküntü duygularının kesin bir bitiş zamanı yoktur. Ancak bu durum şiddetli ve işlevselliği bozacak nitelikte ise ve kronikleşme emareleri varsa tedavi edilmelidir. Bu dönemde aileler, çevresiyle ilişkilerini minimum düzeye indirir ve normal çocuk özlemi duyarlar. Aile, tüm çabalarına rağmen, çocuklarının engel durumunun ortadan kalkmadığını fark etmekte; yoğun bir üzüntü ve keder duygusu içinde kendisini umutsuz hissetmektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: Kabullenme

Kabullenme sürecinde aileler sosyal bir karşılaştırma yaparak bu durumu yalnız kendilerinin yaşamadığınının ayrıca kendilerinden daha zor koşullarda olanların farkına varır. Böylece aileler kabullenmeye doğru önemli bir adım atmış olur.

Aileler bu duyguları yaşadıkça, kendileri ve çocukları hakkında çok şey öğrenir. Böylece yalnız çocuklarının değil, kendilerinin de zayıf ve kuvvetli taraflarını kabul etmeye başlarlar.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Doğum Sonrasına Ait Durumlar: Kabullenme

Aile artık farklı özelliğe sahip bir çocuğu olduğunu ve neler yapabileceğini gerçekçi bir biçimde düşünmeye ve çocuklarıyla daha etkili, verimli bir ilişki düzeyi oluşturmaya çalışır. Aileler çocuklarının gelişimi için gerekli rol ve sorumlulukları alır.

Aile çevresiyle artık daha sağlıklı bir ilişki kurar.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Psikolojik Sorunlar

Çoğu aile engelliliğin öğrenildiği ilk andan itibaren çeşitli psikolojik sorunlar yaşamaktadır. Başarısızlık, mutsuzluk, kaygı ve belirsizlik duyguları yaşayan aile, normal gelişim gösteremeyen çocukları ile ilgili gelecek korkusunu en derin şekilde yaşamaktadır. Keder ve yas tutma engelli ailelerin yaşadıkları ilk psikolojik sorunlar arasındadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Psikolojik Sorunlar

Çocuğun engel durumu nedeniyle suçluluk duymak, kederlenmek, kendini yetersiz hissetmek, uzmanlara ve onların yönlendirmelerine bağımlı olmak, çocuğu aşırı korumak ve kollamak ya da engelli çocuğu kabullenmemek, inkâr etmek gibi olumsuz tutumlar ebeveynlerin alışılmış düzenini bozabilmektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Psikolojik Sorunlar

İnkâr etme, kendini veya eşini suçlama, kendini yetersiz hissetme, umutsuzluğa kapılma, korkma, acıma veya acındığını hissetme duyguları hızlı bir şekilde tüm aileyi etkisi altına alır. Her ailenin farklı sosyokültürel yapısı, kişilik özellikleri ve farklı sosyal değerleri olduğu düşünüldüğünde yaşanan psikolojik sorunların da farklılık göstereceği unutulmamalıdır. Ailenin ekonomik durumu da psikolojik sorunları etkilemektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Psikolojik Sorunlar

Engelli bireyin geleceğinin güvence altına alınamaması, ailelerdeki kaygı ve umutsuzluğu artırmaktadır. Çocuğuna iyi bir gelecek sunamayacağını düşünen ailelilerde çaresizlik duygusu daha ağır basmaktadır.

Özellikle zihinsel engelli bireye sahip ailelerde yaşanan psikolojik sorunlar daha sık ve ciddi boyutlarda yaşanmaktadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Sosyal Sorunlar

Aile bir yandan çocuklarının engelliliğini kabul etmeye çalışırken diğer yandan toplumsal yaşama adapte olmaya, kendilerini çevrelerine kabul ettirmeye, yaşadıkları psiko-sosyal durumu anlatmaya çalışmaktadır. Kalabalık ortamlara girdiklerinde tüm bakışların üzerlerinde olduğunu hisseden aileler, kendilerini toplumdan soyutlanmış ve dışlanmış hissedebilmektedir. Engelli çocuğa sahip ailelerin yaşadıkları en önemli sosyal sorunlardan biri sosyal dışlanmadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Ekonomik Sorunlar

Engelli bir üyenin aileye katılması aile içi ek masrafları da beraberinde getirmektedir. Kimi ailelerde anne, çocuğu bakıma muhtaç olduğu için çalışma hayatını bırakarak mevcut işinden ayrılabilir. Ailenin engelli çocuğunun sağlığı için yaptığı harcamalar da aile için ekonomik bir yük olabilmektedir. Bunun yanı sıra hastane masrafları, tıbbi müdahale masrafları da çocuğun sağlığı ile ilgili ekonomik sorunları beraberinde getirmektedir. Ayrıca, çocuğa verilecek eğitimin özel olması ile birlikte gelecek eğitim masrafları, çocuğun engelliliği ile ilişkili özel beslenme masrafları, gerekli medikal malzeme ile ilgili masraflar (tekerlekli sandalye vb.) da ekonomik yük oluşturmaktadır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Sağlık Sorunları

Engelliliğin beraberinde getirdiği sorunlar her ailede farklı ölçüde yaşansa da bazı ortak noktalar bulunmaktadır. Ailenin, karşılaştığı bu durumla ilgili yaşadığı duygular ve psikolojik sorunlar sağlığını da etkilemektedir. Anne ve babalarda, onlar hayatta yokken çocuklarına kimin bakacağı endişesi ve kaygısı oldukça yüksek bir stres faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da aile bireylerinde sağlık sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Kas gerilmeleri, baş ağrıları, uyku problemleri, mide sorunları, yüksek kan basıncı problemleri, sinir sistemi rahatsızlıkları, dalgınlık, unutkanlık ailelerin yaşadıkları sağlık sorunlarına örnek olarak verilebilir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Eğitim Sorunları

Engelli bir çocuğun aileye katılmasıyla aileler hazırlıklı olmadıkları bir durumla karşılaşır. Engelli çocuğa sahip aile bir yandan mevcut duruma alışmaya çalışırken diğer yandan çocuğuna nasıl bir eğitim aldırması gerektiği, eğitimin çocuğun gelişimine ne gibi katkı sağlayacağı konuları ile meşguldür. Yani aile bir yandan engelli çocuğuna alışmaya çalışmakta diğer yandan da ona nasıl yardım edebileceklerini düşünmektedir. Özel gereksinimi olan bireylerin eğitimleri farklılık göstermektedir. Bu farklılıkta belirleyici olan kıstas engelli çocuğun engel durumu ve derecesidir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Aile İçi Etkileşim Sorunları

Engelli çocuğu olan aileler psikolojik ve sosyal pek çok sorun yaşamaktadır. Yaşadıkları bu sorunlar aileleri daha fazla umutsuzluğa sürükleyebilmektedir. Engelli bir çocuğun aileye katılması ile aile içi dengeler değişmekte, ebeveynlere/eşlere daha çok sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluğun en fazla annelere ait olduğu görülmektedir. Annelerin babalara oranla daha fazla stres yaşadıkları, daha fazla yoruldukları görülmektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Aile İçi Etkileşim Sorunları

Annelerin vakitlerinin büyük çoğunluğunu engelli çocuğu ile geçirmeleri, aile ve sosyal çevreden destek alamamaları, ailede umutsuzluk duygusunu tetiklememekte ve eşler arası ilişkilerin zayıflamasına neden olabilmektedir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Bilgi Edinme Sorunu

Engelli bireye sahip ailelerin temel gereksinimlerinden biri bilgi edinmedir. Engelli bireye sahip olan aileler, sahip oldukları engellilik durumunun türüne göre çeşitli tıbbi bilgilere, engellilerin sahip oldukları haklara, politika ve hizmetlere nasıl ulaşabilecekleri konularında bilgiye gereksinim duymaktadırlar.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Bilgi Edinme Sorunu

Beklemedikleri bir durumla karşılaşan aileler içinde bulundukları durum ile ilgili bilgi almak, süreci öğrenmek, ne yapacaklarını bilmek istemektedir. Mevcut engel durumunun neden olduğu, tedavi edilip edilemeyeceği, tedavi edilebiliyorsa sürecin nasıl olacağı ile ilgili sorular engelli çocuğa sahip ailelerinin birçoğunun merak ettiği ve cevaplarını öğrenmeye ihtiyaç duyduğu sorulardır.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

➤ Fiziksel Çevre Sorunları

Engellilerin ve ailelerinin yaşadıkları en önemli sorunlardan biri de fiziksel çevre ile ilgili sorunlardır. Engellilerin sosyalleşmeleri ve topluma katılabilmeleri ulaşım ve fiziksel çevre ile bağlantılıdır. Engelli bireylerin sahip oldukları fiziksel yetersizlikler ve bununla birlikte gelen sınırlılıklar fiziksel çevreye olan uyumlarını zorlaştırabilmektedir. Engellilerin ve ailelerinin yaşadıkları konutlar, ulaşım araçları ve tüm çevresel unsurlar, engellilerin özellikleri ve ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmalıdır. Erişilebilirlik olarak adlandırılan tüm bu uygulamaların yetersiz kaldığı yadsınamaz bir gerçektir.

Tüm Yönleri İle Engelli Ailesi Olmak

Aileye Ait Durumlar

Engelli çocukları olan aileler için çocuklarının spora katılımları genellikle karmaşık ve çok yönlüdür. Bu ailelerin deneyimlediği süreçler, çocuklarının spor aktivitelerine katılımını önemli ölçüde etkiler. Aile dinamikleri, spor programlarının erişilebilirliği ve psikolojik yönler gibi faktörler, engelli çocukların spor deneyimlerini şekillendirmede önemli roller oynamaktadır.

Engellilik ve spora yönelik ebeveyn tutumları, çocukların algılarını ve fiziksel aktivitelere katılma isteklerini şekillendirmede önemli bir rol oynar. Örneğin, çocuklarının potansiyeline karşı olumlu bir bakış açısına sahip olan ebeveynler genellikle spora katılımı teşvik ederek çocuklarında bir yetenek duygusu yaratırlar. Ancak tam tersi olumsuz algılar, teşvik eksikliğine yol açabilir ve engelli çocuklarda öz saygının azalmasına neden olabilir.

Co-funded by
the European Union

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Bu nedenle aile, engelli bireyin spora katılımındaki en önemli etkenlerden biridir. Bireyin sportif kişiliğin yapılandırılmasında, sportif özgüvenin oluşmasında ve genel tutum ve değerleri kazanmasında ailenin rolü son derece önemlidir.

Co-funded by
the European Union

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Engelli çocuğun spor yaşantısında destekleyici olan ailelerin özellikleri:

- ✓ Çocuğunun yoğun antrenmanlar ile başarıya ulaşabileceğini telkin eder.
- ✓ Güçlü değerler sistemine sahiplerdir, bu değerleri hem sözel hem de model olarak çocuğa aktarırlar.
- ✓ Çocuğun yetenek alanlarına ve isteklerine önem verirler.
- ✓ Çocuğun spor faaliyetlerine göre tüm işlerini organize ederler.

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Sporcu aileleri destekleyici önemli bir kaynak oldukları gibi bazı durumlarda sporcu üzerinde olumsuz etki de oluşturmaktadırlar. Olumsuz etki oluşturan aileler ise;

- ✓ Çocukları üzerinde alternatif kariyer baskısı kurarlar.
- ✓ Spor yaralanmalarını abartırlar.
- ✓ Gerçekdışı beklentilere girerler.

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Sporcu ailesi olmak kendi içinde dengesi ve sınırları olan bir sistem olarak ele alındığında, çocuğun spor yapması bu sistemde bir değişim demektir. Çocuğun spor yapması günlük zaman akışında antrenmanlara göre değişimler yarattığı gibi asıl değişim aile içi hiyerarşide oluşmaktadır. Çünkü sporla beraber çocuğun hayatına anne-baba dışında yeni bir otorite dahil olmuştur. Bu otorite antrenördür.

Co-funded by
the European Union

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Antrenör – Aile Ortaklığı

Ailelerin öğretmenler ile birlikte hareket ettiği durumlarda, çocukların okulda daha başarılı olduğu görülmektedir. Spor yapan çocuklar için de durumunun bundan farklı olabileceği düşünülmemelidir.

Engelli bireylerin de spor deneyimlerinin en iyi düzeyde olabilmesi ve alabilecekleri eğitimin en iyisini alabilmeleri için, aile-antrenör ortaklığı dikkat edilmesi gereken en önemli bir unsurdur.

Co-funded by
the European Union

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Antrenör – Aile Ortaklığı

Bu aşamada aile-antrenör ortaklığında dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıdaki gibidir:

- ✓ Antrenörün çocuğunuz hakkında verdiği kararları sorgulamayın.
- ✓ Çocuğunuzun antrenörleri ile pozitif ilişkiler kurun.
- ✓ Çocuğunuzun antrenörünü duygusal olarak güçlendirin.
- ✓ Çocuğunuz, antrenörü ve sizin aranızda kalmak zorunda bırakmayın.

Tüm Yönleri İle Sporcu Ailesi Olmak

Antrenör – Aile Ortaklığı

- ✓ Antrenman ya da maç sırasında, çocuğunuza ya da antrenörlere neler yapmaları gerektiğini söylemeyin.
- ✓ Çocuğunuzu duygusal açıdan destekleyin.
- ✓ Tüm takımı duygusal açıdan destekleyin.
- ✓ Diğer ebeveynlerin de oyuna saygı duymalarını sağlayın.

Aile Perspektifi ve Spor (Gerçek Hayat)

Konuşmacı-Nil ŞAHİN/Para Yüzme

3 yaşında yüzme sporuna başladı. 13 yılda katıldığı yarışlarda 80'i birincilik olmak üzere toplam 114 madalya kazandı. Kendi kategorisinde son 6 yılın Türkiye Şampiyonu oldu ve 7 ayrı stilde ve mesafede Türkiye rekorlarının sahibi oldu. 2018'de Dublin'de yapılan Avrupa Şampiyonasında en iyi derecesini aldı ve Avrupa 6.cılığı olmak üzere katıldığı 6 ayrı stil ve mesafenin her birinde ilk 10'da yer aldı ve 4 kez final yüzdü.

Aile Perspektifi ve Spor (Gerçek Hayat)

Konuşmacı-Umut ÜNLÜ/Para Yüzme

Ses telleri yapışık olarak dünyaya gelen Umut, 6 yaşına kadar sesini duymadı. Doğuştan 2 bacak ve 2 kolu olmayan Umut, mevcut durumuna gelmek için 10 ameliyat geçirdi. 2020 yılında psikoloğu ve kendisinin talebiyle yüzme eğitimi almaya başladı. 2020 ve 2023 yılları arasında ulusal şampiyonluklar elde etti. 2023 yılında İngiltere'nin Manchester şehrinde yapılan Para Yüzme Dünya Şampiyonasında 4.lük elde etti ve 2023 yılında Mısır'ın Kahire şehrinde yapılan Citi Para Swimming World Series yarışlarında farklı kategorilerde 1 altın, 1 gümüş ve 1 bronz olmak üzere 3. madalya kazandı. Son olarak 2024 Paralimpik Oyunlarında farklı kategorilerde 2 altın madalya kazandı.

Aile Perspektifi ve Spor (Gerçek Hayat)

**Konuşmacı-Bahattin HEKİMOĞLU/
Para Okçuluk**

2006 yılında geçirdiği kaza sonucu omurilik felci oldu. Okçuluk sporu ile 2017 yılında Okçular Vakfı Spor Kulübü'nde başladı. 2018'de Çekya'da düzenlenen Avrupa Şampiyonasında 1. oldu. 2019 Hollanda'nın Hertogenbosch şehrinde düzenlenen Dünya Okçuluk Şampiyonasında da 1. oldu. 2022'de İtalya'nın Roma kentinde düzenlenen Avrupa Şampiyonası'nda 3.lük, 2023'de Hollanda Rotterdam'da düzenlenen Avrupa Oyunları'nda 2.lik, 2023'de Çekya Pilsen'de düzenlenen Dünya Şampiyonası'nda da 2.lik elde etti. Bahattin Hekimoğlu ilk kez katıldığı 2020 Tokyo Paralimpik Oyunları'nda W1 Tek Erkekler Makaralı Yay kategorisinde bronz madalya kazandı.

Aile Perspektifi ve Spor (Gerçek Hayat)

Konuşmacı Murat ÖZ/Para Okçuluk

2010 yılında okçuluk sporuna başladı. Spora başladıktan 2 ay sonra Türkiye şampiyonasına katıldı ve milli takım gelişim kampına davet edildi ve Türkiye 2.si oldu. Yine aynı sene İsviçre’de düzenlenen Avrupa Şampiyonasında 4’cü oldu. Halen lisanslı olarak Bağcılar Belediyesi Engelliler Spor Kulübünde spor hayatına devam etmektedir. Sporculuk kariyerinin yanı sıra Türkiye’nin ilk aktif bedensel engelli antrenörü olarak Bağcılar Belediyesi Engelliler Spor Kulübünde antrenörlük yapmaktadır.

Aile Perspektifi ve Spor (Gerçek Hayat)

Konuşmacı-Hamza DOĞAN/Para Atletizm

1987 yılında Şanlıurfa'da sol kolundaki engelle dünyaya geldi. 22 yaşında Bedensel Engelliler Gülle Atma Branşı ile spora başladı. 2009 ve 2022 yılları arasında bir çok Türkiye şampiyonluğu elde etti. 2016 İtalya Avrupa Para Atletizm Şampiyonası'nda 3.'lük elde etti. 2018 İsviçre Atletizm Grand Prix Şampiyonasında gülle atma branşında 1.'lik ve cirit atma branşında 2.'lik elde etti. 2021 Tunus Dünya Para Atletizm Grand Prix ise 2.'lik elde etti.

TEŞEKKÜRLER

Yararlanılan Kaynaklar

Adie J.W. and Jowett S. (2010). Meta-perceptions of the coach–athlete relationship, achievement goals, and intrinsic motivation among sport participants. *Journal of Applied Social Psychology*. 2750-2773.

Altıntaş A., Çetinkalp Z. ve Aşçı H. (2012). Antrenör-sporcu ilişkisinin değerlendirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*. 23(3):119-128.

Amorose, A.J., and D. Anderson-Butcher. (2007). Autonomy-supportive coaching and self-determined motivation in high school and college athletes: A test of self-determination theory. *Psychology of Sport and Exercise*, 8: 654–70.

Co-funded by
the European Union

Yararlanılan Kaynaklar

Arıpınar, E., ve Donuk, B. (2011). Fair Play: Spor Yönetim ve Organizasyonlarında Etik yaklaşımlar. Ötüken Neşriyat AŞ, İstanbul. 5. Ashley E. Stirling and Gretchen A. Kerr (2009) Abused athletes' perceptions of the coach-athlete relationship. Sport in Society. 12 (2): 227-239

Donuk, B. (2007). Liderlik ve Spor. Ötüken Neşriyat A.Ş. İstanbul. 14. Erdemli, A. (1996). İnsan, Spor ve Olimpizm (Fair Play ve Olimpizm). Sarmal Yayınevi, İstanbul.

Filiz, B. ve Demirhan, G. (2017). Antrenörlük davranışı değerlendirme ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. Spormetre. 15 (1):1-10. 16. Fry, M. D. and Newton, M. (2003). Application of achievement goal theory in an urban youth tennis setting. Journal of Applied Sport Psychology, 15, 50–66

Co-funded by
the European Union

Yararlanılan Kaynaklar

Kolayış, H. ve Çelik, N. (2018). Examining the relationship between coach-athlete relationship and sport participation motivation among athletes. 16th International Sport Sciences Congress. Antalya.

Kolayış, H., Çelik, N. ve Narin M. (2017). Examining the relationship coach-athlete relationship of the athletes participating in the artistic ice-kating competition. 15th International Sport Sciences Congress. Antalya.

Karakoç, Ö., Yüksek, S., Aydın, A. D., Karakoç, B., Yetiş, Ü., ve Baydil, B. (2011). Milli takım düzeyindeki erkek judocuların kulüp antrenörlerinde gözlemledikleri etik dışı davranışlar.

Kastamonu Eğitim Dergisi. 19(1): 321-332 30. Koç, Y. (2013). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği (BEDSDÖ). Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 15 (1):96-114

Co-funded by
the European Union

